

NIFS LOV § 2-7

VALGBARHET OG REPRESENTASJONSRETT FOR ANDRE PERSONER MED TILKNYTNING TIL ORGANISASJONSLEDD

Veileder

NORGES
IDRETTSFORBUND

VEILEDER TIL NIFS LOV § 2-7

(Revidert av NIFs juridiske avdeling 01.04.22)

§ 2-7. Valgbarhet og representasjonsrett for andre personer med tilknytning til organisasjonsledd

(1) En person som har en økonomisk særinteresse i driften av organisasjonsleddet som overstiger 1G i løpet av kalenderåret, er ikke valgbar til styre, råd, utvalg/komité mv. innen organisasjonsleddet eller overordnet ledd. Det samme gjelder styremedlem, ansatt eller aksjonær med vesentlig innflytelse, i en juridisk person som har slik økonomisk særinteresse som nevnt i første setning. Begrensningen gjelder ikke for styremedlem oppnevnt av organisasjonsledd. Tillitsvalgt som får en slik økonomisk særinteresse, styreverv, ansettelse eller eierandel, plikter å fratse tillitsvervet, og kan ikke gjeninntre før ansettelsesforholdet er opphørt. En person som er valgt i strid med bestemmelsen anses som ikke valgt eller oppnevnt.

(2) Person som i henhold til første ledd ikke er valgbar, kan heller ikke velges eller oppnevnes som representant til årsmøte/ting eller ledermøte i overordnede organisasjonsledd eller i det organisasjonsledd representasjonen skjer.

(3) Idrettsstyret kan, når det foreligger særlige forhold, gi dispensasjon fra bestemmelsen for et valg/oppnevning.

1. HVORFOR HAR IDRETTEEN REGLER OM VALGBARHET OG REPRESENTASJONSRETT?

NIFs lov inneholder bestemmelser som begrenser et medlems mulighet til å kunne velges til verv på årsmøter/ting og til representasjonsoppgaver. Formålet med bestemmelsene er å hindre at personer i bestemte posisjoner/funksjoner blir valgt til verv eller representasjonsoppgaver fordi disse posisjonene/funksjonene på generelt grunnlag ikke er forenlig med det aktuelle tillitsvervet.

2. HVA ER FORKJELLEN PÅ INHABILITET OG BEGRENSNINGER I VALGBARHET/REPRESENTASJON?

Valgbarhet er noe annet enn habilitet. Selv om en person er valgbar kan det være at vedkommende anses inhabil i en konkret sak. Inhabilitet er regulert i NIFs lov § 2-8. Se egen veileder til bestemmelsen her: www.idrettsforbundet.no/tema/juss/veiledere

3. HVORFOR HAR VI REGLER OM VALGBARHET OG REPRESENTASJON FOR BESTEMTE PERSONGRUPPER IHT. § 2-7?

§ 2-7 begrenser valgbarheten for personer som har en økonomisk særinteresse i driften av et organisasjonsledd, der denne overstiger 1G i løpet av et kalenderår. Hensikten med bestemmelsen er å ivareta idrettens frie stilling, ved å sikre at personer med slike særinteresser ikke får demokratisk innflytelse gjennom tillitsverv i organisasjonsleddet.

4. FOR HVILKE VERV GJELDER § 2-7?

§ 2-7 gjelder ikke for alle verv eller oppgaver. Dette gjennomgås i det følgende.

4.1 Verv til styre, råd, utvalg mv.

Bestemmelsen gjelder bare ved «valg til styre, råd, utvalg/komité mv. Med «valg» menes de verv som velges på årsmøter og ting. Dersom styret oppretter utvalg, mv., er dette oppnevnte verv, og bestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse.

4.2 Representasjonsoppgaver

Med representasjon menes at en person velges eller oppnevnes til å representere et organisasjonsledd på årsmøte/ting og ledermøter i overordnet organisasjonsledd.

En person som har en økonomisk særinteresse i driften av et organisasjonsledd som overstiger 1 G, kan ikke være representant dersom representasjonen skjer i det samme organisasjonsleddet. Det betyr at f.eks. en person som er medlem av et idrettslag og samtidig er ansatt i et selskap som har en slik økonomisk særinteresse som nevnt i bestemmelsens første ledd i et særforbund, ikke kan representere sitt idrettslag på særforbundstinget.

Bestemmelsen gjelder uavhengig av om vedkommende er valgt på årsmøte/ting eller oppnevnt av styret.

Det er bare representasjon på årsmøte/ting og ledermøter i overordnet organisasjonsledd som er omfattet av bestemmelsen. En person som har en økonomisk særinteresse som overstiger 1G i f.eks. et idrettslag, kan derfor oppnevnes av et idrettslag for å representere idrettslaget på andre møter i et overordnet organisasjonsledd.

4.3 Overordnet organisasjonsledd

Begrensningen i valgbarhet og representasjon gjelder bare i det organisasjonsleddet personen har en økonomisk særinteresse som overstiger 1G, og i overordnet organisasjonsledd. Se listen under med oversikt over overordnede organisasjonsledd.

Ettersom bestemmelsen gjelder det organisasjonsledd personen har en økonomisk særinteresse i som overstiger 1G og overordnet organisasjonsledd, er den derfor ikke til hinder for at f.eks. en person som har en økonomisk særinteresse i driften av et

særforbund som overstiger 1G, har tillitsverv i et idrettslag, et idrettsråd, en idrettskrets, eller et annet særforbund. Vedkommende kan derfor representere f.eks. et idrettslag på et årsmøte i idrettsrådet, eller på idrettskretstinget, men kan ikke være representant for idrettslaget på særforbundstinget i det særforbund vedkommende har en økonomisk særinteresse i som overstiger 1G. Dersom idrettslaget er medlem av flere særforbund, kan imidlertid vedkommende representere på andre særforbundsting. En person som har en økonomisk særinteresse i et særforbund som overstiger 1G kan likevel aldri være representant på Idrettstinget, NIFs ledermøte eller velges til et verv på Idrettstinget. Dette skyldes at NIF er et overordnet organisasjonsledd for alle organisasjonsleddene. Se nærmere pkt. 4.2 ovenfor.

Her følger en oversikt over NIFs organisasjonsledd og hvilke organisasjonsledd som anses som overordnede:

- Et sær-idrettslag: Det aktuelle idrettsrådet, idrettskretsen, særkretsen/regionen, særforbundet og NIF.
- Et fleridrettslag: Samme som ovenfor. Det har ingen betydning for en persons valgbarhet om vedkommendes tilknytning er til en bestemt sær-idrettsgruppe. Dersom et fleridrettslag har sær-idrettsgrupper for basketball og fotball, innebærer dette f.eks. at en person som har en økonomisk særinteresse i driften av basketballgruppen i idrettslaget, ikke kan representere idrettslaget verken på tinget til Norges Basketballforbund (NBBF), eller Norges Fotballforbund (NFF). Både NFF og NBBF er et overordnet organisasjonsledd for dette fleridrettslaget.
- Et idrettsråd: Den aktuelle idrettskretsen og NIF
- En særkrets/region: Det aktuelle særforbundet og NIF
- En idrettskrets: NIF
- Et særforbund: NIF

NIFs lov gjelder bare for valgbarhet og representasjon i NIF, og regulerer ikke forholdet til de internasjonale særforbundene som et særforbund måtte være medlem av. Det betyr at f.eks. en person som har en økonomisk særinteresse i driften av et særforbund som overstiger 1G, og som derfor ikke er valgbar til verv i NIF, likevel kan representere særforbundet på et internasjonalt særforbunds generalforsamling e.l. Tilsvarende kan det tenkes at personer, som etter NIFs lov er valgbar og kan representere særforbundet internasjonalt, likevel ikke kan det etter det internasjonale særforbundets egne regler.

5. HVILKE PERSONER OMFATTES AV § 2-7

5.1 Nærmere om «økonomisk særinteresse»

Det er et vilkår at personen har en økonomisk særinteresse i driften av organisasjonsleddet som overstiger 1 G i løpet av kalenderåret.

Før lovendringen på Idrettstinget 2019 var det et krav om at det måtte foreligge en avtale som ga en slik økonomisk interesse, men det er ikke lenger et krav om at det må foreligge en avtale.

For at noen skal kunne ha en økonomisk interesse i driften av et organisasjonsledd, må beslutninger som angår driften av organisasjonsleddet kunne gi vedkommende en økonomisk fordel eller ulempe.

Det følger av forarbeidene til bestemmelsen at det med «særinteresse» menes en interesse som skiller seg fra idrettslagets interesse, eller som skiller seg fra den interessen som er felles for idrettslagets medlemmer.

Ikke alle økonomiske særinteresser er omfattet, og det er kun dersom verdien av denne interessen overstiger 1G (grunnbeløpet i folketrygden) at valgbarheten påvirkes. Grunnbeløpet i folketrygden justeres i mai hvert år, og fra 1. mai 2021 var 1G kr 106 399.

Økonomiske særinteresser som i løpet av kalenderåret utgjør mindre enn dette vil derfor ikke avskjære personer fra å være valgbare.

5.2 Avtaler med utpreget gavepreg

Avtaler med et utpreget gavepreg vil falle utenfor § 2-7. I dette ligger det at avtalen først og fremst er inngått med et ønske om å støtte organisasjonsleddet, og at ytelsen som gis fra avtaleparten er langt større enn den eventuelle motytelsen som avtales.

Et eksempel kan være en virksomhet som støtter et lokalt idrettslag økonomisk, mot at virksomheten føres opp som sponsor på idrettslagets hjemmeside. Selv om idrettslaget krever et større beløp enn 1G for f.eks. å få status som «hovedsponsor» for idrettslaget, er formålet med en slik sponsoravtale først og fremst å gi en fordel til idrettslaget, og motytelsen er ofte av symbolsk art. Vedkommende vil normalt ikke ha noen økonomisk særinteresse i driften av idrettslaget, ettersom ytelsene allerede er avtalt og formålet først og fremst er å støtte idrettslaget økonomisk. Dette vil naturligvis kunne stille seg annerledes dersom det har en markedsverdi å kunne titulere seg som en sponsor, og/eller at idrettslagets motytelser er av annen enn symbolsk art.

5.3 Nærmere om personkretsen som er omfattet

Bestemmelsen omfatter fysiske personer, herunder enkeltpersonforetak, som har en «økonomisk særinteresse» i driften av organisasjonsleddet.

Bestemmelsen omfatter også styremedlem, ansatt eller aksjonær med vesentlig innflytelse i en juridisk person som har en sliksærinteresse. En «juridisk person» er en sammenslutning som f.eks. en bedrift eller en forening. Med «ansatt» menes den

alminnelige definisjon av arbeidstaker slik det er definert i den alminnelige lovgivning. Om begrepet arbeidstaker, se NIFs veileder til § 2-6.

Når det gjelder aksjonærer med vesentlige innflytelse over en juridisk person som har en økonomisk særinteresse i driften av et organisasjonsledd, vil en person som har en eierandel på over 1/3 anses å ha vesentlig innflytelse. Ved eierandeler under 1/3 må det vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle om vedkommende person har vesentlig innflytelse. I vurderingen skal det blant annet legges vekt på følgende:

- a) Om personen eller dennes nærstående, jf. aksjeloven § 1-5, samlet sett har en eierandel på over 1/3 i den juridiske personen.
- b) Om personen har bestemmende innflytelse i et konsern som samlet sett har en posisjon som gir vesentlig innflytelse over den juridiske personen.
- c) Om personen har inngått avtaler som gir vesentlig innflytelse over den juridiske personen
- d) Andre særlige forhold som gir personen vesentlig innflytelse over den juridiske personen.

5.4 Unntak

Valgbarhetsbegrensningen gjelder ikke for styremedlem som er oppnevnt av organisasjonsleddet. Dette er typisk for avtaler mellom et idrettslag og et samarbeidende selskap, der det følger av selskapets vedtekter at idrettslaget har rett til en styreplass.

6. HVA INNEBÆRER DET AT MAN IKKE ER VALGBAR?

6.1 Styrer, råd, utvalg mv.

En person som er omfattet av § 2-7 er ikke valgbar, og kan ikke velges inn i styrer, råd, utvalg/komiteer mv. i det aktuelle organisasjonsleddet eller velges til tilsvarende verv i overordnede organisasjonsledd. Alternativt kan det søkes om dispensasjon, se punkt 8 nedenfor.

Dersom en person allerede er valgt i strid med bestemmelsen, anses vedkommende som ikke valgt, jf. NIFs lov § 2-7 (1). Vedkommende må fratres, og kan ikke få en etterfølgende dispensasjon. Finnes det et varamedlem, må dette tre inn.

6.2 Representasjon

Dersom man ikke er valgbar, kan man ikke velges eller oppnevnes som representant til årsmøte/ting eller ledermøte i overordnede organisasjonsledd. Det kan som nevnt heller ikke velges eller oppnevnes representant som har en økonomisk særinteresse i det organisasjonsleddet representasjonen skjer. Dersom en person f.eks. har en økonomisk særinteresse i driften av særforbundet, og vedkommende samtidig er medlem av et

idrettslag som er medlem i særforbundet, kan vedkommende altså ikke oppnevnes av idrettslaget til å representere på særforbundstinget.

En person som er valgt/oppnevnt i strid med bestemmelsen anses ikke som valgt/oppnevnt.

Bestemmelsen omfatter ikke representasjon for andre organer enn årsmøte/ting eller ledermøte i overordnede organisasjonsledd i NIF. Dette innebærer at en som er omfattet av § 2-7 kan velges/oppnevnes til f.eks. å representere et særforbund i et internasjonalt særforbund, eller dets organer.

7. NÅR PLIKTER MAN Å FRATRE?

Tillitsvalgt som får en slik avtale, styreverv, ansettelse eller eierandel, plikter å fratres tillitsvervet, og kan ikke gjeninntre før det forhold som gjør at personen ikke kan velges/oppnevnes er opphørt.

For arbeidsavtaler følger det imidlertid av en uttalelse fra NIFs lovutvalg at det er tiltredelsestidspunktet som er avgjørende. I sak 04/14 uttalte lovutvalget:

«Hovedhensynet bak bestemmelsen er å hindre interessemotsetninger/konflikter. Etter lovutvalgets oppfatning er det riktig og hensiktsmessig at det er det faktiske tiltredelsestidspunktet i stillingen som må legges til grunn hva gjelder plikten til å fratres tillitsvervet. En slik fortolkning sikrer forutberegnelighet/etterprøvbarhet og fremstår retts teknisk fornuftig. Man unngår da spørsmål knyttet til om og/eller når en bindende avtale om et arbeidsforhold er inngått, noe som vil skape tvil med tanke på når en tillitsvalgt plikter å fratres sitt verv. Det kan oppstå habilitetsspørsmål i perioden fra en tillitsvalgt har inngått avtale om ansettelse og tiltredelsestidspunktet. Eventuelle habilitetsspørsmål som oppstår i denne perioden vil etter lovutvalgets mening kunne løses av NIFs lov § 2-8 (inhabilitet).»

Dette innebærer at man fortsatt er valgbar selv om man har akseptert et tilbud om en ansettelse, men ikke har tiltrådt. Habilitetsreglene vil imidlertid gjelde i hele perioden, og det vil kunne påvirke habiliteten dersom det er avklart at det vil inntreffe forhold i perioden før tiltredelsen som vil gi personen en økonomisk særinteresse i driften av organisasjonsleddet.

NIFs lov sier imidlertid ikke at man må fratres permanent dersom en får en slik økonomisk særinteresse, styreverv, ansettelse eller eierandel. Fratredelsen kan skje midlertidig. Det er når den økonomiske særinteressen oppstår at en må fratres, og gjeninntreden i tillitsvervet kan først skje når denne er bortfalt. Dersom den tillitsvalgte ved etablering av den økonomiske særinteressen fratres tillitsvervet midlertidig, er det avgjørende å fastlegge når den økonomiske særinteressen bortfaller, for å ta stilling til når personen igjen er valgbar.

Når det ikke lenger foreligger en økonomisk særinteresse har vedkommende rett til å gjeninntre forutsatt at perioden man er valgt/oppnevnt for ennå ikke er utløpt, og organisasjonsleddet ikke i mellomtiden har valgt en ny tillitsvalgt.

8. DISPENSASJONSSØKNADER

8.1 Innledning

Det er organisasjonsleddet selv som må vurdere om en person kan oppnevnes eller velges. Det betyr f.eks. at et idrettslag som ønsker å velge en person til et tillitsverv, selv må vurdere om vedkommende er valgbar, eller om det må søkes om dispensasjon.

Dersom f.eks. et idrettslag velger eller oppnevner en person som representant til et årsmøte/ting eller ledermøte i et overordnet organisasjonsledd, må denne vurderingen tas både av idrettslaget før det beslutter valg/oppnevning, og deretter av det overordnede organisasjonsleddet som skal vurdere om vedkommende kan delta som representant.

Dersom et organisasjonsledd konkluderer med at en person er omfattet av § 2-7, må det søkes om dispensasjon dersom vedkommende skal kunne velges til tillitsverv eller representere på årsmøte/ting/ledermøte i et overordnet organisasjonsledd. Dispensasjon kan bare gis dersom det foreligger særlige forhold.

8.2 Når må det søkes om dispensasjon?

En søknad om dispensasjon må sendes så snart organisasjonsleddet blir kjent med at det kan bli behov for en dispensasjon. Dispensasjon vil også være aktuelt dersom det først etter et valg oppstår forhold som vil påvirke valgbarheten.

Det kan bare gis dispensasjon for en valgperiode/oppnevning av gangen.

8.3 Hvem behandler dispensasjonssøknaden?

Etter NIFs lov er det Idrettsstyret som behandler dispensasjonssøknadene. Idrettsstyret har delegert sin myndighet gjennom NIFs delegasjonsreglement slik at det er følgende som behandler dispensasjonssøknader:

- Representasjon til Idrettstinget: Søknad fra særforbund og idrettskretser sendes Idrettsstyret.
- Representasjon til særforbundsting: Søknad fra idrettslag og særkrets/region sendes særforbundet.
- Representasjon til idrettskretsting: Søknad fra idrettslag, idrettsråd og særkrets/region sendes idrettskretsen.

- Representasjon til idrettsrådets årsmøte: Søknader fra idrettslag sendes idrettskretsen.
- Representasjon til særkrets-/regionstinget: Søknader fra idrettslag sendes særforbundet.
- Ved valg/oppnevning til styrer, råd, utvalg mv. i særforbund og idrettskretser: Søknad fra særforbund og idrettskretser sendes Idrettsstyret.
- Ved valg/oppnevning til styrer, råd, utvalg mv. i idrettsråd og idrettslag: Søknad fra idrettsråd og idrettslag sendes idrettskretsen.
- Ved valg/oppnevning til styrer, råd, utvalg mv. i særkrets/region: Søknad fra særkretsen/regionen sendes særforbundet.

8.4 Når foreligger det «særlige forhold»?

Iht. § 2-7 (3) kan det kun gis dispensasjon dersom det foreligger «særlige forhold». Etter organisasjonspraksis avgjøres dette etter en konkret helhetsvurdering der en rekke momenter må vurderes. Ved vurderingen er det avgjørende å vurdere om avtalen gir en slik virkning at valgbarheten bør begrenses.

Praksis tilsier at aktuelle momenter i vurderingen er:

- Karakter og omfanget av den økonomiske særinteressen. Dersom den økonomiske særinteressen i organisasjonsleddet er litt/minimalt over 1G kan det tilsi dispensasjon. Momenter er eksempelvis om det foreligger en avtale eller ikke, avtalens økonomiske omfang, gjenytelser fra partene, lang- eller kortsiktig avtale, avtale som gjelder daglig drift eller mere ekstraordinær karakter osv. og balansen mellom partene i avtaleforholdet.
- Selskapets eierskap. Selskap eid av idretten vil kunne tilsi dispensasjon fordi partene normalt har sammenfallende interesser.
- Eierandel. Dersom en person har en eierandel i selskapet på under 1/3, må det vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle om forholdet er omfattet av § 2-7 og om dispensasjon skal gis.
- Tillitsvervets art (styreverv, medlem av utvalg, representasjon etc.). Det skal for eksempel mer til for å gi dispensasjon ved styreverv enn ved et verv til et utvalg.
- Funksjon (leder, varamedlem). Det skal mer til for å gi dispensasjon ved lederverv enn for et varamedlem.
- Dersom det finnes varamedlemmer til det aktuelle vervet tilsier det at det normalt ikke skal gis dispensasjon. Dette gjelder særlige ved representasjon.
- Graden av innflytelse over idrettslig virksomhet. Dersom det aktuelle vervet gir stor innflytelse over den sportslige virksomheten taler hensynet til idrettens frie stilling for at det ikke skal gis dispensasjon.
- Kort tid frem til neste årsmøte/ting kan tilsi dispensasjon.
- Elite- eller breddeidrett. Eliteidretten, særlig i lagspill, innebærer normalt større budsjetter, høyere risiko og større samhandling med utenforstående kommersielle interesser, som nødvendiggjør en klarere rollefordeling.